

**DR. SZABÓ GÁBOR ÜGYVÉD / ATTORNEY AT LAW /
RECHTSANWALT**

Alkotmánybíróság

Budapest Környéki Törvényszék Büntetésvégrehajtási Csoport, mint

elsőfokú bíróság útján

Ügyszám: 4.Bv.3039/2021/4.

Tárgy: alkotmányjogi panasz

ALKOTMANYBIROSAG	
Ügyszám:	IV/ 01414 - 0 / 2022
Érkezett:	2022 JUN 16.
Peldány:	1
Melléklet:	7

Tisztelt Alkotmánybíróság !

[REDACTED] anaszos képviselőjében a fenti számú ügyben a Budapest Környéki Törvényszék **4.Bv.3039/2021/4** számú és a Budapest Környéki Törvényszék mint II. fokú bíróság 2022.03.01-én kelt 4.Bpkf.190/2022. számú határozata ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő

A. I./ Kérelem

A jelen alkotmányjogi panasz alapján k é r e m, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék, mint II. fokú bíróság 2022.03.01-én kelt 4.Bpkf. 190/2022 /2 számú határozata alaptörvény ellenességét – az I. fokú határozatra is kiterjedően - és e határozatot semmisítse meg. (Abtv. 43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.)

Hivatkozom arra, hogy a fenti végzés alaptörvény- ellenes, mivel az Alaptörvény B.) cikk (1)bekezdésébe, R.) cikk (2), I.cikk, II.cikk, IV. cikk (1) bekezdésébe ütközik, továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdésébe, XXVIII. Cikk (1) és a XV. cikk (1) bekezdésébe ütközik. (visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma, sérült a panaszos tisztességes bírói eljáráshoz való joga, a jogbiztonság alapelve, az embertelen, megalázó fogvatartása miatti kompenzációtól törvénytelenül esett el, hátrányos megkülönböztetés tilalma)

~~Kérem, továbbá a T. Alkotmánybíróságot hogy az Abtv. 28. § (1) bekezdése alapján a bírói döntés felülvizsgálatára irányuló eljárásban, az Abtv. 26. §-a szerinti jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatot is lefolytatni szíveskedjék.~~

II./ Tényállás

1. Panaszos 2015. 12. 18-tól kezdte meg előzetes letartóztatását és ezt követően szabadságvesztését tölteni büntetésvégrehajtási intézetekben, 2017.01.01-e után is folyamatos volt a fogvatartása, az nem szakadt meg.

2.Panaszos – folyamatos fogvatartása alatt- 2018. 08. 27-én kelt kártalanítási kérelemmel fordult a fent nevezett törvényszékhez a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 10/A. § (1) és (5) bekezdése alapján az alapvető jogait sértő fogvatartási körülmények miatt.

3. A kártalanítási igény alapjául szolgáló időszak 2015. 12. 18. napjától 2018.08.27-ig tartott. Az I. fokon eljáró törvényszék a 2017. március 10. napjától 2018. augusztus 27. napja között a Váci Fegyház és Börtönben és a

Büntetés-végrehajtás Központi Kórházában (Tököl) fogvatartásban töltött 536 napból nem megfelelő körülmények között töltött 337 (háromszázharminchét) nap után az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt 419.700,- (azaz négyszáztizenkilencezer hétszáz) forint kártalanítást ítélt meg.

A bíróság az elítélt által a 2015. december 18. napjától 2016. december 31. napjáig, valamint a 2017. január 1. napjától 2017. március 09. napjáig terjedő időszak vonatkozásában előterjesztett kártalanítás iránti kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A büntetés-végrehajtási bíróság az elítélt kártalanítási kérelmét a 2015. december 18. napjától 2016. december 31. napjáig, illetve 2017. január 1. napjától 2017. március 9. napjáig terjedő időszak vonatkozásában érdemi vizsgálat nélkül utasította el az alábbiak alapján:

A Bv.tv. 75/L § c) pontja szerint a bíróság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha az nem jogosulttól származik.

Tekintettel arra, hogy az elítélt az EJEB-hez nem fordult, illetve sérelme nem a Bv. tv. 2017. január 01. napján történt hatálybalépését megelőző egy éven belül szűnt meg, így a bíróság a 2015. december 18. napja és 2016. december 31. napja közötti időszak vonatkozásában a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

Az I. fokú végzést csatolom 2.szám alatt.

4. Panaszos az I. fokú végzés ellen fellebbezett. A II. fokon eljáró törvényszék az I. fokú végzést helybenhagyta.

Előadta: „Kiemeli a másodfokú bíróság a védői érvelés kapcsán azt, hogy a kártalanítási igényérvényesítés

határidejét rögzítő Bv. tv. 436. § (11) bekezdése olyan kivételt előíró rendelkezést nem tartalmaz, mely szerint a folyamatos fogvatartásban lévő elítéltek - 2017. január 01. napját megelőzően, illetve azt követően is megszakítás nélkül büntetés – végrehajtási intézetben tartózkodó - esetében a 2016. december 31. napjáig terjedő fogvatartási időszakra vonatkozó kártalanítás iránti kérelem előterjesztése vonatkozásában a kártalanítási igényvel összefüggő hat hónapos jogvesztő határidő nem 2017. január 01. napjától venné kezdetét. Ezzel ellentétes tartalmú megállapítás az Alkotmánybíróság

időközben meghozott 3074/2021.(III.4.), valamint 3261/2021.(VI.22.) számú határozataiból sem vezethető le.”

Megalapozottan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy [REDACTED] elítélte a fenti fogvatartási időintervallummal összefüggésben kártalanítás nem illeti meg, mivel esetében a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) és b) pontjaiban foglalt törvényi feltétel nem áll fenn. Ekként nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a fenti fogvatartási időszakokkal összefüggésben előterjesztett kártalanítási kérelmet – mint nem jogosulttól származót – a Bv. tv. 75/L. § c) pontjára hivatkozással, érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

Azaz hivatkozott arra, hogy tekintettel arra, hogy elítélt kártalanítás iránti kérelme tekintetében a **Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) illetve b) pontjaiban előírt törvényi feltétel fennállása nem állapítható meg.**

Ennek okán a másodfokú bíróság a kártalanítás iránti kérelmet a 2015. 12. 18. napjától 2016. december 31. napjáig terjedő fogvatartási időszak vonatkozásában – a Bv. tv. 75/L. § c) pontja – **a kérelem nem az arra jogosulttól származik** – alapján tekintette érdemi vizsgálat nélkül elutasítottnak.

III./ Határidő, jogorvoslati jog kimerítése, érintettség

[Határidő] Panaszos 2022.04.17-én vette kézhez a II. fokú bírósági határozatot, ettől számít a 60 napos határidő.

Nyilatkozom arról, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő (az alkotmányjogi panasz benyújtására alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 nap) megtartásra került.

[Jogorvoslat] A jogorvoslati lehetőségek kimerítésre kerültek az I. fokú határozat elleni fellebbezés által.

Sem felülvizsgálati kérelem nincs a Kúria előtt, sem perújítás nincs kezdeményezve.

[Legitimáció] Az indítványozó érintettsége azon alapul, hogy az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések az alkotmányjogi panaszt benyújtó személy jogait ill. érdekeit érintik, személy szerint ő a kártalanítás jogosultja.

[Érdemi döntés] Az állított alapjogsérelem a hivatkozott végzésben foglalt bírói döntést érdemben befolyásolta. A II. fokú végzés az ügy érdemében hozott végzésnek minősül mivel az alapvető

jogokat sértő fogvatartási körülményekből származó sajátos büntetésvégrehajtási jogviszony alapján a Panaszos részére járó kártalanítás összegét oly módon bírálta el véglegesen, hogy az rendes jogorvoslattal (a Bvtv. rendszerében fellebbezéssel vagy panasszal) már nem támadható. A bíróság a Panaszos által leírtak és a büntetés-végrehajtási intézet által a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján anyagi jogi kérdésben hozott határozatot, amely ellen jogorvoslati lehetőség nincs.

Az Abtv. 29. §-a alapján a hivatkozott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség azon alapul, hogy nem került megállapításra részére 2015.12.18 - 2016.12.31-ig terjedő időszakra a kártalanítás összege, ami egyébként jogszabály szerint megilletné.

B./ Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi, alapjogi érveléssel ellátott indokolása

I. Visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmára történő hivatkozás érdemi alapjogi indokolása

1./Alláspontom szerint az illetékes Törvényszék, mint másodfokú bíróság támadott végzése – mint érdemi döntés - beleütközik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe és az eszerint biztosított jogállamiság elvéből a jogbiztonság alkotmányos követelményén keresztül levezetett visszaható hatályú jogalkotás és visszaható hatályú jogalkalmazás univerzális tilalmába, valamint az R) cikk (2) bekezdésébe, ez utóbbi szerint a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

1.2 Vizsgálandó jogszabályi rendelkezések: Bv tv. 436. §- (10), (11)

1.3 Az Alaptörvény megsértett rendelkezése: Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése

2./ A T. Alkotmánybíróság 2012. óta tartó gyakorlatát tekintve az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával kapcsolatban, az állapítható meg, hogy a jogbiztonság - jogállamiság elveinek megsértésére hivatkozó panaszokat csak akkor fogadja be, ha egyrészt az a visszaható hatályú jogalkalmazás ill. jogalkotás tilalmába ütközik vagy a felkészülési idő hiányosságaira vezethető' vissza, másrészt csak akkor, ha a jogsérelem az elobbi két követelmény valamelyikével közvetlen összefüggésben áll.

3./ A Bvtv. kártalanítási szabályait a 2016. évi CX. törvény 22. §-a iktatta be 2017. január 1. napjától, így a jelen ügyben releváns:

- a.) 10/A. § (4) bekezdését, ami a 2021.01.01-től módosult jogszabálysöveg szerint a Bv. tv. 75/B. § (5) bekezdése alá került és a

/ A kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek/

- b.) 70/A. § (5) bekezdés b.) pontját, ami a 2021.01.01-től módosult jogszabálysöveg szerint a Bv. tv. 75/L. § c) pontja alá került,

- c.) a 436. §- (10), (11)-t.

E rendelkezések –melyekre a II. fokú végzés hivatkozik - 2017.01.01 előtt n e m léteztek a Bv. törvényben.

Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, és ennek részletes indokolása

4./ Álláspontom szerint - összhangban a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdésében foglaltakkal - jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat egy magatartást jogellenessé.

5./ A 7/2016. (IV. 6.) AB határozat rögzíti, hogy a jogbiztonság követelményét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisági klauzula tartalmazza. Ebből vezethető le a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma is. A 34/1991. (VI 15.)

AB határozat, később pedig 34/2014. (XI. 14.) AB határozat is kimondta, hogy a jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely - egyebek között - megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek.

6./ A 16/2014. (V. 22.) AB határozat kifejtette, hogy a jogbiztonságból fakadó visszaható hatályú jogalkotás tilalma nem feltétlen és kizárólag a jogalanyok helyzetét elnehezítő jogalkotásra irányadó.

Az I. f. bíróság végzése rögzíti, hogy a kártalanítás iránti kérelmet a **2015. 12. 18. napjától 2016. december 31. napjáig** a napjáig terjedő fogvatartási időszak vonatkozásában – a Bv. tv. 75/L. § c) pontja – a **kérelem nem az arra jogosulttól származik** – alapján tekintette érdemi vizsgálat nélkül elutasítottnak.

A másodfokú bíróság végzése azt is rögzíti, hogy a **Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a)** illetőleg b) pontjaiban előírt kritérium fennforgása nem állapítható meg. Emiatt a kérelmet a fenti bekezdésben írt időszakra **elutasította**, mint „**nem a jogosulttól származót**”.

7.2./ A kártalanítási eljárásban az érdemi vizsgálat nélküli elutasítás a 2015. 12. 18-2016.12.31-ig tartó időszakra vonatkozott. A Bvtv. kártalanításra vonatkozó szabályai – így a **Bv. tv. 436. § is** - viszont **csak 2017. január 1-én léptek hatályba** (ill. 2021.01.01-től kerültek módosításra) **Ebből következően a másodfokú bíróság olyan körülményt értékelte a Panaszos terhére, amely számára sem 2015-ben, sem 2016-ban nem volt, de nem is lehetett ismert és nem volt hatályban sem.**

Álláspontom szetint az I. és II. fokú bíróság hivatkozása alaptörvény ellenes, mert a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik, ezen alaptörvény-ellenességből a Panasztost közvetlen anyagi kár, veszteség érte, mivel a 2015. 12. 18.-tól 2016.12.31-ig

terjedő időre is túlsúlyolt módon volt bv. intézeti fogvatartásban, és erre az időre is kártalanítás illeti meg, mely nem került részére megállapításra.

Olyan jogszabály – jelesül a Bv tv. a 436. §- (10) (11) -a alapján állapította meg a Törvényszék, hogy kérelem „nem a jogosulttól származik” a 2015. 12. 18.-tól 2016.12.31-ig terjedő időszakra - ami 2016.12.31 előtt hatályban sem volt !

E rendelkezések tehát -2017.01.01 előtt n e m l é t e z t e k (!) a Bv. törvényben.

Olyan kötelezettséget kér számon az I. és II. fokon eljáró Törvényszék határozatában panaszostól, ami 2016.12.31. előtti fogvatartási időszak idején hatályban sem volt. Ezáltal a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik. Nincs lehetősége a jogi norma szerinti magatartást tanúsítania a Panaszosnak, ha előzőleg nincs módja megismerni a kötelezettséget előíró jogszabályt. A törvényszék a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel pedig megsértette a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát. (hasonlóan: 3154 /2019 AB hat., alább, 13. pont)

A jogállamiság, és ebből eredő jogbiztonság, azaz a B.) cikk sérelmét abban látom, hogy az eljáró bíróságok a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköző jogértelmezést fejtettek ki az ügyben, ugyanis a jogalkotó a szabályozás során egyértelművé tette, hogy a bíróságok által végzéseikben felhívott határidőt és ahhoz kapcsolódó értelmező rendelkezést csak a jogszabály hatálybalépésétől lehet alkalmazni. (hasonlóan: IV/966/2019 AB hat.)

Azzal tehát, hogy az eljáró bíróságok az említett rendelkezést (Bv tv. 436.§ (10),11) jogszabály hatálybalépését megelőző fogvatartási időszak tekintetében is alkalmazták, visszaható jelleggel állítottak követelményt a jogérvényesítésre, ez a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik. (IV/966/2019 AB hat, alább 14.pont)

A fentiek alapján kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság **állapítsa meg** a Budapest Környéki Törvényszék mint II. fokú bíróság fentiekben említett határozatának **alaptörvény ellenességét – az I. fokú határozatra is kiterjedően –, és e határozatot semmisítse meg**, és írja elő, hogy a megismételt eljárásban Panaszos kártalanítási igényét a **2015. 12. 18.-** 2016.12.31-ig terjedő időszak vonatkozásában érdemben vizsgálja és a jogsértő napokra állapítson meg számára **összegeként** kártalanítást az illetékes Törvényszék.

Másrészt a Bvtv. 436 § (10) bekezdése - a II. fokú végzés fentebb idézett tartalmával ellentétesen - a jogosultak körét éppen kiszélesítő rendelkezést tartalmaz, ráadásul különösen nem ír elő olyan kötelezettséget, hogy 2017.06.30-ig külön kérelmet szükséges benyújtani a 2016.12.31-ét megelőző fogvatartási időszakra vonatkozó kártalanítási igényérvényesítéshez. Ellenkezőleg, a Bvtv. 436 § (10) bek. szabályai kizárólag jogot megállapító jogszabálynak minősülnek, amelyek nem hordoznak hátrányos tartalmat, a hatálybalépést megelőző időre nem állapítanak meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tesznek terheesebbé, valamint nem vonnak el és nem korlátoznak jogot, illetve nem nyilvánítanak valamely magatartást jogellenessé, jogalakító hatásuk csak a jövőre nézve van. [hiv. IV/1833/2017. AB határozat [34.] szakasza]

[Bvtv. 436 § (10)-² E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b)-² aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően

nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

(11)– A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, továbbá a büntetés-végrehajtási bíró eljárására az 50. § (1) bekezdés d) pontjában megállapított határidő harminc nappal meghosszabbodik.]

A 3045/2017 (III.20) AB határozat [28] szerint: „A 3001/2014. (I. 24.) AB végzés (Indokolás [26]) szerint a jogállamisághoz szervesen kapcsolódó jogbiztonság elvének maradéktalan érvényesülése érdekében elengedhetetlen, hogy a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre ne állapíthassanak meg kötelezettséget és ne nyilváníthassanak valamely magatartást jogellenessé.”

9./ Hivatkozom a IV/1833/2017. AB határozat (azaz 3154/2019. (VII.3.) AB.hat. [34.] szakaszára, eszerint Az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta a Bvtv. szabályainak Alaptörvénnyel való összhangját, éppen a visszaható hatályú jogalkotás kapcsán.

Az Alkotmánybíróság e körben a következő megállapításokat tette: „Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás jogintézménye új jogosultságot állapít meg az elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak számára.

„Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a Bvtv. új, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanításra vonatkozó – és a konkrét esetben alkalmazott – szabályai kizárólag jogot megállapító jogszabálynak minősülnek, amelyek nem hordoznak hátrányos tartalmat, a hatálybalépést megelőző időre nem állapítanak meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tesznek terhesebbé, valamint nem vonnak el és nem korlátoznak jogot, illetve nem nyilvánítanak valamely magatartást jogellenessé, jogalakító hatásuk csak a jövőre nézve van {lásd hasonlóan: 3314/2017. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}” {3295/2018. (X. 1.) AB határozat, Indokolás [28] és [30]}.”

10./ Álláspontom szerint az illetékes Törvényszék, mint másodfokú bíróság

végzése a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütközik, amely alaptörvényellenességből Panaszost közvetlen, anyagi kár érte, hiszen a kártalanítási kérelmet részben –érdemi vizsgálat nélkül- elutasították. Ugyanakkor ha a T. Alkotmánybíróság befogadja az alkotmányjogi panaszt, majd elfogadja az érvelésemet és megsemmisíti a másodfokú bíróság döntését, azzal kétséget kizáróan kedvező irányban változtatja meg a Panaszos helyzetét, hiszen újra lehetősége lesz kártalanítás igénylésére 2016.12.31-et megelőző fogvatartása idejére, minimum napi 1200 Ft összegben.

11./ Midezekre figyelemmel, álláspontom szerint a Törvényszék által meghozott végzés az ügy érdemét (a kártalanítás jogalapját és összegét) érdemben befolyásoló alaptörvény ellenességben szenved. A fentiekben felhozott érvelés nyomán a támadott végzés nem tartozik a bírói mérlegelés körébe, nem pusztán a jogerős döntés kritikája, nem minősül az alkotmányjogi panasz elbírálásával a T. Alkotmánybíróság újabb jogorvoslati fórumnak.

12./ Hivatkozom továbbá ismét a IV/1833/2017. AB határozatra, ezúttal annak [39.] szakaszára is, eszerint:

„ [39]A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság – az átmeneti rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva – a Bvtv. 10. § (4) bekezdésének alkalmazásával **olyan körülményt értékelte az indítványozó terhére, amelynek 2017. január 1. napját megelőzően nem tehetett eleget.** Magától értetődő ugyanis, hogy a fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség (igényérvényesítési határidő) betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. A másodfokú bíróság említett jogértelmezése tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel megsértette a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.”

Azt gondolom a fenti hivatkozások a jelen ügyben is fennállnak, irányadóak. A fogvatartás kezdetétől a 2016.12.31-ig tartó időszak tekintetében tévesen a II. fokú végzés, miszerint elkészttség okán elutasításnak van helye. Ugyanakkor **olyan körülményt értékelte az**

indítványozó terhére, amelynek 2017. január 1. napját megelőzően nem tehetett eleget. A fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. A másodfokú bíróság említett jogértelmezése tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről. Álláspontom szertint ezzel a II. fokú bíróság megsértette a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.

13./ Az érdemi alkotmányjogi indokolásom az IV/ 1833/2017 AB határozatra ill. az abban foglaltakra is alapítom az alábbiak szerint. (3154/2019. (VII. 3.) AB hat.)

Eszerint: Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Székesfehérvári Törvényszék 1.Bpkf.226/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisítette. Az indítványozó fogvatartása körülményeit sérelmezve indított keresetet, amelynek eredményeként kártalanítást állapított meg részére az ügyben első fokon eljáró bíróság. A kártalanítás összegét a törvényszék támadott ítéletével csökkentette. Az indítványozó **alkotmányjogi panaszában azt sérelmezte, hogy a törvényszék a büntetés-végrehajtási törvény olyan rendelkezését értékelt a terhére, amely igényérvényesítése idejében még nem volt hatályban.** Álláspontja szerint ezért a törvényszék támadott ítélete sérti a visszaható hatályú jogalkalmazás elvét. Az Alkotmánybíróságnak az ügyben nem a büntetés-végrehajtási törvény alkotmányosságáról kellett döntenie, hanem azt kellett vizsgálnia, hogy a törvényszék az Alaptörvény rendelkezéseivel, konkrétan a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmával összhangban értelmezte-e a jogszabályt. Az ügyben releváns jogszabályi környezet összevetését követően az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a törvényszék a büntetés-végrehajtási törvény átmeneti rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva **olyan körülményt értékelt az indítványozó terhére, amelynek az indítványozó időbeli eltérések miatt nem tehetett eleget. Fogalmilag kizárt ugyanis egy még hatályba nem lépett, vagyis még nem is létező kötelezettség számonkérése. Összességében tehát a törvényszék a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem**

hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel pedig megsértette a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.

A fentiek a jelen esetben is teljes körűen fennállnak, azaz megállapítható, hogy egy még hatályba nem lépett, vagyis még nem is létező kötelezettség számonkérése történik a Panaszoson. Összességében tehát a törvényszék a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel pedig megsértette a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.

14./ Az érdemi alkotmányjogi indokolásom az IV/966/2019 AB határozatra ill. az abban foglaltakra is alapítom az alábbiak szerint

Eszerint az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján megsemmisítette a Fővárosi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja és a Fővárosi Törvényszék fogvatartási körülmények miatti kártalanítás tárgyában hozott végzéseit. Az indítványozó fogvatartása körülményei miatt 2017. február 17. napján kártalanítás iránt kérelmet nyújtott be, amelyet 2017. április 3. napján kiegészített, miután 2005. december 29. és 2017. március 17. között büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott. Az eljáró bíróságok megállapították, hogy az indítványozó fogvatartási körülmények miatt az Emberi Jogok Európai Bíróságához (EJEB) benyújtott kérelmét az EJEB 2015. július 30. napján vette nyilvántartásba. Mindez pedig a vonatkozó szabályozás alapján azt jelenti, hogy a 2013. augusztus 12. napját megelőző időszakra kártalanítási igény nem nyújtható be, **mivel a jogsértés megszűnése és az EJEB-hez benyújtott kérelem nyilvántartásba vétele között több mint hat hónap telt el.** Az indítványozó álláspontja szerint a bírósági végzésekben kifejtett jogértelmezés, amelynek következtében az említett időszak tekintetében elutasították a kérelmét, többek között az Alaptörvényben rögzített jogállamiság elvét sérti. A jogállamiság sérelmét abban látta, hogy az eljáró bíróságok a visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmába ütköző jogértelmezést fejtettek ki az ügyben, ugyanis a jogalkotó a szabályozás során egyértelművé tette, hogy a bíróságok által végzéseikben

felhívott határidőt és ahhoz kapcsolódó értelmező rendelkezést csak a jogszabály hatálybalépésétől lehet alkalmazni. Azzal tehát, hogy az eljáró bíróságok az említett rendelkezést jogszabály hatálybalépését megelőző fogvatartási időszak tekintetében is alkalmazták, visszaható jelleggel olyan követelményt állítottak a jogérvényesítésre, amelynek megfelelni utólag már nem lehet. Az Alkotmánybíróság érdemi eljárása során rámutatott, hogy az eljáró bíróságok – az átmeneti rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva – olyan körülményt értékeltek az indítványozó terhére, amelyet 2017. január 1. napját megelőzően nem ismerhetett, annak eleget nem tehetett. A bíróságok említett jogértelmezése tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel megsértette az Alaptörvényben garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a bírósági döntéseket megsemmisítette.

15./ Hivatkozom továbbá az IV/966/2019. AB határozatra, mely a jelen ügygel igen nagyfokú hasonlóságot mutat. Ezen ügyben az Alkotmánybíróság tanácsa határozatot hozott, amelyben az alapulfekvő határozatokat megsemmisítette.

[23] 1. Az Alkotmánybíróság korábban – hasonló ügyben eljárva – megállapította, hogy az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt igénybe vehető kártalanítás lehetőségét a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény (a továbbiakban: Mód. tv.) teremtette meg, a Bv. tv. szabályainak kiegészítésével. A rendelkezések 2017. január 1. napjától léptek hatályba, ezt követően lehet tehát kártalanítási igényt előterjeszteni {lásd: 3154/2019. (VII. 3.) AB határozat (a továbbiakban: Abh.), Indokolás [27], [28]}.

[28] 2.2. Az Alkotmánybíróság korábban – az Abh.-ban – kifejtette, hogy a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdés utolsó mondata nyilvánvalóan az új kártalanítási jogintézmény hatálybalépését – azaz

2017. január 1. napját – követően előforduló megszakadási körülmények tekintetében alkalmazandó. Ez a jogszabály szövegéből is egyértelműen következik, hiszen az értelmező rendelkezés alkalmazási körét egyértelműen a 10/A. § (4) bekezdés – a rendelkezés szóhasználata szerint: „[e] bekezdés” – vonatkozásában

állapítja meg. A Bv. tv. – jelen ügy indítványozójára is – irányadó átmeneti szabályai, így a 436. § (10) és (11) bekezdései azonban nem tartalmazzák a fenti, megszakadásra vonatkozó előírást, sőt kifejezetten rögzítik, hogy a jogvesztő határidő 2017. január 1. napjától indul. Magától értetődő ugyanis, hogy a fentiekben említett időszakban még nem is létező jogintézmény vonatkozásában előírt kötelezettség (igényérvényesítési határidő) betartása fogalmilag kizárt a jogintézmény hatálybalépését megelőzően. Amennyiben tehát az eljáró bíróság a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával dönt a kérelmező számára hátrányosan a kártalanítási igényről, abban az esetben ezzel a jogértelmezéssel megsérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát {lásd: Abh., Indokolás [37]–[39]}).

[29] 3. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítványozó jelen ügy vonatkozásában 2013. október 10. napjától 2019. augusztus 6. napjáig (tehát a kártalanítási kérelmének előterjesztéséig) folyamatosan valamilyen büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodott. Az indítványozó a Bv. tv. szerinti kártalanítási kérelmét 2019. augusztus 6. napján – tehát a **Bv. tv. 436. § (11) bekezdésében előírt határidőn belül nyújtotta be** (megfelelve a Bv. tv. 144/A. §-ában foglalt követelménynek is). Az eljáró bíróságok a fentiekben ismertetett fogvatartási időszakból a 2017. december 19. napját megelőző időre nem tartották megállapíthatónak a kártalanítást, mivel 2013. október 10. napja és 2017. december 19. napja közti időintervallumban – több mint 30 napig – megszűntek a jogsértő elhelyezési körülmények.

16./ Összefoglalás:

A tárgyi esetben az alkotmányjogi panaszom tárgyát képező jogsértés abban áll, hogy az eljáró bíróság – olyan körülményt értékelte az indítványozó terhére, amelyet 2017. január 1. napját megelőzően nem ismerhetett, annak eleget nem tehetett.

Ugyanis jogszabályi rendelkezés hiányában honnan tudhatta volna a Panaszos, hogy 2017.06.30-ig kell kártalanítási kérelmet beadnia – folyamatos fogvatartása esetén is -, hogy 2016.12.31-ig terjedő időre az kártalanítását megkaphassa. **Megjegyzem, hogy a Budapest Környéki Törvényszék I.fokú és a II. fokon eljáró 4 Pf. tanácsának tárgybeli - alaptörvény ellenes - határozata teljességgel egyedülálló és kirívó a hazai bírói gyakorlatot tekintve !** Más hazai törvényszék – azaz a többi 19 törvényszék - ugyanis nem követi e példát, nyilvánvalóan azért, mert nem kíván és nem tud azonosulni e torz és alaptörvényi jogokat alapjaiban figyelmen kívül hagyó joggyakorlattal.

A bíróságfenti határozatait tehát a vizsgált időszakban még nem létező jogszabályi kötelezettség megkövetelésével, azaz az elbírált időszakban még nem hatályos jogszabály alkalmazásával döntött az indítványozó számára hátrányosan a kártalanítási igényről és ezzel megsértette az Alaptörvényben garantált visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát.

II./ Az Alaptörvény I., II., cikkére és IV. cikk (4) bekezdésének sérelme és ennek alapjogi érveléssel ellátott indokolása

1./ Alaptörvényi rendelkezések

I. cikk (1) Az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme

érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az emberi méltósághoz.

IV. cikk (4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy **törvénysértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.**

2./ Érdemi alkotmányjogi szempontú indokolás a fenti alapjogok tekintetében

Panaszos fogvatartása alatti túlsúlyosság miatt szabadságának korlátozása törvénysértő és embertelen volt. Ezért kárának megtérítésére azaz kártalanításra jogosult. Az alaptörvény ellenes törvényszéki határozatok miatt ettől a kártalanítástól esett el a 2016.12.31-e előtti időszak tekintetében.

A kínzás- és embertelen bánásmód tilalma jellegéből fakadóan olyan alapjog, melynek sérelme sokszor csak utólagos kompenzációval orvosolható. Panaszos esetében a büntetés-végrehajtási intézmények zsúfoltsága miatt az állam nem volt képes biztosítani az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, pedig erre kötelezettsége lett volna.

2.2./ A 4 m² alatti élettér, mint a túlsúlyosságból eredő embertelen bánásmód alaptörvényi értelmezése

Előadom, hogy az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése azt a kötelezettséget rója az államra, hogy nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítsa a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. A *pacta sunt servanda* elvéből következően tehát az Alkotmánybíróságnak és a rendes bíróságoknak akkor is követnie kell a strasbourgi joggyakorlatot, az abban meghatározott alapjogvédelmi szintet, ha saját megelőző „precedenshatározataiból” ez kényszerűen nem következne (1718/B/2010. AB határozat).

A kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát az Alaptörvény mellett valamennyi jelentős nemzetközi emberijogi egyezmény is előírja. Az Európa Tanács tagállamai 1987. november 26. napján Strasbourgban aláírták a kínzás és az

embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről szóló európai egyezményt (Magyarországon az 1995. évi III. törvényhirdeteki)

Az EJEB gyakorlatából kell kiindulni a kérdéskör kapcsán. Az EJEB gyakorlata túlsúlyosság megállapíthatósága körében figyelembe vette, hogy a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (CPT) a többszemélyes zárták esetén 4 négyzetméter per élettér fogvatartott arány tart elfogadható európai standardnak. Álláspontom szerint a 2017. január előtti időtartamokra is, ahol a magyar jogi szabályozása fogvatartottak esetében még a 4 négyzetméter egy kisebb életteret állapított meg - az európai standardot kell alapul venni, mivel nagyrészen az volt az alapja az EJEB Magyarországot elmarasztaló döntéseinek, hogy a nemzeti fogvatartási gyakorlat nem felelt meg a nemzetközi európai előírásoknak.

Hivatkozom arra, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága a **Varga és mások kontra Magyarország-ügyben** arra a megállapításra jutott, hogy a fogvatartottak rendelkezésére álló igen kis mozgástér - az egyéb nem megfelelő körülményekkel együtt - **olyan mértékű szenvedést okozott a panaszosoknak, amely meghaladta a fogvatartással szükségszerűen együtt járó szenvedés mértékét, így megállapítható, hogy az már kínzásnak és az emberi méltóság durva megsértésének minősül.** Erre tekintettel megvalósult az Emberi Jogok Európai Egyezményének (EJEE) 3. cikkében lefektetett, az embertelen és megalázó bánásmód tilalmának a megsértése. A magyar államnak összesen 73900 eurót kell megfizetnie annak a hat panaszosnak, akik az ország különböző büntetés-végrehajtási intézeteiben (Baracskai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet, Sopronkőhidai Fegyház és Börtön, Pálhalmai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet, Szegedi Fegyház és Börtön) töltötték szabadságvesztés-büntetésüket.

A testület megállapította, hogy a bv.-hatóságok a panaszosok számára 3,3 négyzetméternél kevesebb személyes mozgástérrel biztosítottak. A túlsúlyossághoz nem megfelelő fogvatartási körülmények is társultak.

Az EJEB figyelemmel volt a Kínzást és az Embertelen vagy Megalázó Bánásmódot vagy Büntetést Megelőzni Hivatott Európai Bizottság (CPT) 2013-as magyarországi látogatására. A

CPT hivatkozott jelentésében felhívta a figyelmet a túlsúfoltság problémájára, amelyet a magyar kormány sem vitatott. Az EJEB kiemelte továbbá az alapvető jogok biztosának börtönlátogatásait és hivatkozott számos nemzeti bírósági ítéletre, amelyekben a túlsúfoltság miatt megállapítást nyert, hogy a börtönhatóság a fogvatartottak személyes jogát, emberi méltóságát megsértette.

A szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásának szabályairól szóló 6/1996. (VII.12.) IM-rendelet (régi Bv. Szabályzat) 137. § (1) bekezdése értelmében a zárkában (lakóhelyiségben) elhelyezhető létszámot úgy kellett meghatározni, hogy „minden elítélte lehetőleg hat köbméter légtér, és – lehetőség szerint – a férfi elítéltek esetén három négyzetméter, a fiatakorúak, illetve a női elítéltek esetén három és fél négyzetméter mozgástér jusson.” A hivatkozott szakasz (2) bekezdése szerint a mozgástér meghatározásakor figyelmen kívül kellett hagyni a berendezési és felszerelési tárgyak által elfoglalt területet.

A 2006. január 11-én elfogadott Európai Börtönszabályok [Recommendation Rec(2006)2 of the Committee of Ministers to member states on the European Prison Rules] például az elhelyezéssel kapcsolatban kimondja, hogy elvben a fogvatartottakat éjszaka egyszemélyes zárkában kellene elhelyezni, kivéve, ha az együttes elhelyezés kívánatosabb. A közös elhelyezés azonban csak akkor lehetséges, ha arra a zárka alkalmas, és a fogvatartottak is alkalmasak az együttlakásra (Európai Börtönszabályok, 18.5-6.). Az Európai Börtönszabályok Kommentárja ugyanakkor kifejti, miszerint a CPT számszerűsítve határozta meg a térkihasználás kívánatos mértékét: így egyszemélyes zárkában 6, többszemélyes elhelyezés esetén fogvatartottanként minimálisan 4 négyzetméternyi személyes mozgástérrel tart elfogadhatónak.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjoga szerint általánosságban megállapítható, hogyha az egy fogvatartottra jutó személyes mozgástér kevesebb, mint három négyzetméter, azt a bíróság **extrém túlsúfoltságnak tekint**i, és álláspontja szerint ez a tény már önmagában kimerítheti az egyezmény 3. cikkében megfogalmazott tilalom megsértését [I. Trepashkin v. Russia (no. 2), no. 14248/05, 20 June 2011, 113. bekezdés]. Az EJEB bíróság a CPT által meghatározott, többszemélyes elhelyezés esetén a minimálisan négy négyzetméterben megállapított mozgástérrel veszi alapul, mint a túlsúfoltság határa.

Magyarországot több alkalommal marasztalta el a bíróság a büntetés-végrehajtási intézetekben uralkodó túlsúlyolt körülmények miatt. Így a

• *Szél László kontra Magyarország-ügyben (no. 30221/06, 7 Juny 2011): 2,76 és 3,25 m2/fő személyes tér miatt; Hagyó ügyben, Varga ügyben, Kovács ügyben. (Jogászvilág – 2015., Juhász Andrea)*

Összefoglalásként rögzíthető, hogy a túlsúlyolt elhelyezéssel sérült az Alaptörvény I., II., és III. cikke.

III./ A tisztességes eljáráshoz való jog séreleme (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe, XXVIII. Cikk (1) bekezdésébe és 25.cikk sérelme) és ennek indokolása, és a hátrányos megkülönböztetés tilalma (XV. cikk) és ennek indokolása

XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

XXVIII. cikk(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

25. cikk (1) bekezdésének első mondata .A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el.

28. cikk*A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő

A jelen ügyben azáltal, hogy a bíróság a Bv. tv 436. §(10) és (11)-ra jogellenesen alkalmazta a jogszabályt, egyben tisztességtelenül járt el és jogot is alkotott, továbbá hátrányosan megkülönböztette a kérelmezőt azokhoz az elítéltekhez képest, akik 2016.12.31. előtti időre más törvénszék előtti eljárásban megkapták a kártalanításukat.

A megvalósult bírói jogalkotás egyben a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértését is eredményezte továbbá, hogy a bíróság súlyos, több éven át tartó alapvető jogi sérelmeket hagyott figyelmen kívül; a Kérelmezőt alaptörvény-ellenes, érdemi vizsgálat nélkül meghozott döntésével véglegesen megfosztotta attól, hogy az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében rögzített alapjog megsértése miatt az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése alapján törvényben is biztosított kártérítési igényét 2016.12.31. előtti időre bírósági úton elbírálják, ahogy attól is, hogy a meghozott döntés ellen - az alkotmányjogi panasz kivételével - bármilyen egyéb rendkívüli jogorvoslatot igénybe vehessen.

Természetesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tisztességes bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz.

A 23 /2018 AB határozat szerint a bíróság “ jogot nem alkothat”. A fentiek alapján sérülne az Alaptörvény XXVIII cikke és a 28. cikke (tisztességes bírói eljárás elve)

Azzal, hogy olyan feltételt követel meg a bíróság, mely nincs a törvényben, ezzel a bíróság „jogot alkot”.

Az I. és II. fokú végzés szerint a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés a) illetve b) pontjaiban előírt törvényi feltétel fennállása nem állapítható meg.

Ennek okán a másodfokú bíróság a kártalanítás iránti kérelmet 2016. december 31. napjáig terjedő fogvatartási időszak vonatkozásában, a Bv. tv. 75/L. § c) pontja – a kérelem nem az arra jogosulttól származik – alapján tekintett érdemi vizsgálat nélkül elutasítottnak.

Megjegyzem, hogy a Kérelmező fogvatartása folyamatos volt, és a Bv. tv. maga sem tartalmaz olyan kötelezettséget, hogy 2017.01.01 után 6 hónapon belül kell kérelmet előadni, különben a 2017.01.01 előtti időszakra előadott kérelem nem a jogosulttól származó, és emiatt elutasítandó lenne.

Hivatkozom az Alaptörvény 28. Cikk-re

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A 2013. évi CCXL preambuluma:

Az Országgyűlés az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak védelme, kiemelten az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak emberi méltóságának a tiszteletben tartása érdekében, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmának és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése céljából,

Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével, az állam kizárólagos büntető hatalmának a végrehajtáson keresztül történő érvényesítése céljából,

szem előtt tartva azt a társadalmi elvárást, hogy az elítéltek teljes körű foglalkoztatása által az önfenntartó büntetés-végrehajtás megvalósíthatóvá váljon, a következő törvényt alkotja:

A törvény célja az alapvető jogok védelme. Ha valaki hosszabb időn át állt túlsúlyfolttság miatt jogsértő helyzetben, akkor erre a teljes időre kell, hogy jogosult legyen kompenzációra.

Nem terheli tehát kötelezettséggént a Bv. tv a fogvatartottra azt, hogy 2017.01.01 után 6 hónapon belül adja elő a kártalanítási kérelmét – egyébként folyamatos fogvatartás esetén, különben esik a 2016.12.31. előtti fogvatartási időre eső kártalanítástól.

Mint az a XXV. cikkből is látható (Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez) a panasz egy alapvető emberi JOG. Jog, és nem kötelezettség.

Ha elfogadnánk a II. fokú törvényszék végzésnek indokait, akkor a “jog”-ból “kötelezettség”-et formálnánk, ami jogállamban nem lehet megengedett.

A II. fokú végzés indokolásában előadott magyarázat keveri a “ius” és az “obligatio” jogi kategóriákat, értelmezésével „jogot” alkot. Valamely jogszabályban jogként előadott lehetőséget nem lehet, nem szabad “kötelezettség”-ként értelmezni.

Ez utóbbi értelmezés ellentétes a bv. törvény preambulával, a bv. törvény céljával és rendeltetésével, valamint fent már idézett törvény indokolásával is, továbbá ellentétes az Alaptörvényben megfogalmazott józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos céllal is.

A törvény preambuluma: Az Országgyűlés az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak védelme, kiemelten az elítéltek és az egyéb jogcímen fogvatartottak emberi méltóságának a tiszteletben tartása érdekében, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmának és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesülése céljából,

Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembevételével,

az állam kizárólagos büntető hatalmának a végrehajtáson keresztül történő érvényesítése céljából, szem előtt tartva azt a társadalmi elvárást, hogy az elítéltek teljes körű foglalkoztatása által az önfenntartó büntetés-végrehajtás megvalósíthatóvá váljon, a következő törvényt alkotja:

A törvény preambuluma egyértelműen állást foglal az elítéltek emberi méltóságának tiszteletben tartása mellett, a kínzás , embertelen bánásmód tilalmának érvényesülését mondja ki. Ez viszont azt jelenti, hogy amennyiben nincs meg a kellő élettér egy fogvatartott esetében, akkor azért kártalanítást kell biztosítani, hiszen az EJEB bíróság –észelve a fogvatartási körülmények helyzetének rendszerszintű problematikáját - erre hívta fel Magyarországot. Ezzel az áll összhangban, hogy az I. fokú bíróság általi módon kell a jogszabályt alkalmazni, nem pedig a II. fokú bíróság torzító, jogfosztó , és hátrányosan megkülönböztető jogalkalmazásával.

VI. Záró kérelem

A fentiek alapján **k é r e m**, hogy a T. Alkotmánybíróság állapítsa meg a Budapest Környéki Törvényszék, mint II. fokú bíróság fenti számú határozata **alaptörvény ellenességét és e határozatot semmisítse meg.** (AB tv. 43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.)

A kérelmező nevének nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá. Az eljárás illetékmentessége folytán illetéket nem róttam le.

Mellékletek:

- 1.sz.meghatalmazás
2. sz. elsőfokú végzés
3. sz. másodfokú végzés
- 4.sz. IV/ 1833/2017 AB határozat
- 5.sz. IV/966/2019 AB határozat

Dr. Szabó Gábor ügyvéd